

Rapport

Maandcijfers t/m september 2020

Impact COVID-pandemie op het
Nederlandse weefseldonatieprogramma

5.1.2e

Oktober 2020

Inhoud

Overzicht weefseldonatie en transplantatie in de periode tot en met september 2020	3
1.1. Tijdljn aanpassingen weefselketen tijdens Covid-19	3
1.2. Raadplegingen	4
1.3. Geëffectueerde postmortale weefseldonoren	5
1.4. Postmortale weefseldonoren uitgezet per weefsel	5
1.5. Weefseltransplantaties	8
1.6. Wachtlijst hoornvliezen	9
1.7. Bijlage	10

Dit is een uitgave van:

De Nederlandse Transplantatie Stichting
Haagse Schouwweg 6 | 2332 KG Leiden
Postbus 2304 | 2301 CH Leiden
[transplantatiestichting.nl](https://www.transplantatiestichting.nl)

Vermenigvuldigen van informatie uit deze publicatie is toegestaan,
mits deze uitgave als bron wordt vermeld.

Overzicht weefseldonatie en -transplantatie

De eerste golf van de COVID-pandemie heeft grote gevolgen gehad voor de Nederlandse weefselketen. Het heeft geleid tot een terugloop van het aantal weefseldonaties en -transplantaties. In dit rapport wordt een overzicht gegeven van de impact tot en met september 2020.

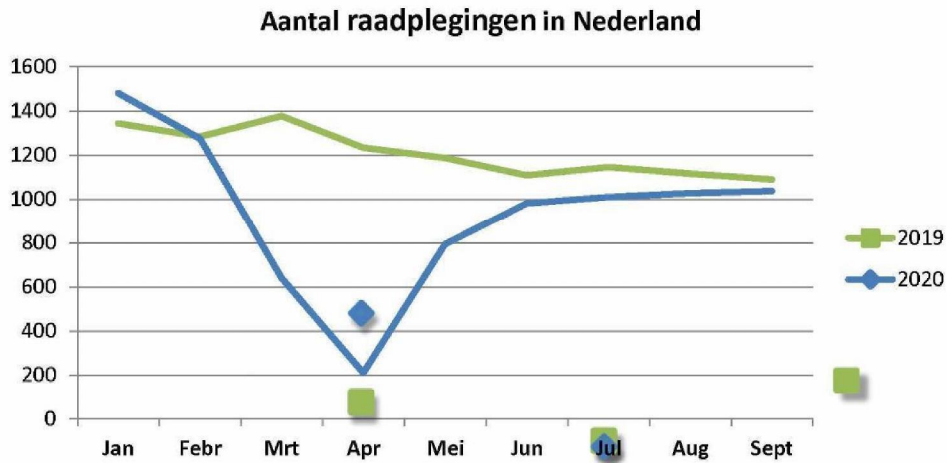
- Aantal postmortale weefseldonoren sterk gedaald (afname van 92.1%) vanaf medio maart t/m april; weer toename vanaf mei t/m september.
- Covid-19 pandemie had de grootste impact op het aantal beschikbare donorhoornvliezen.
- Aantal weefseltransplantaties, met name van het oogweefsel, sterk gedaald vanaf medio maart; in mei een stijgende lijn. Vanaf augustus meer transplantaties dan dezelfde periode vorig jaar.
- Wachtlijst voor hoornvliezen sterk toegenomen in maart. Toename vlakkt af tot stabiel niveau.
- Tot en met september nog geen invloed van de tweede golf op de aantallen.

1.1. Tijdslijn aanpassingen weefselketen tijdens Covid-19

Datum	Verandering in weefselketen
28-09-2020	COVID-19 is een contra-indicatie voor weefseldonatie indien: <ul style="list-style-type: none"> • Een actieve of klinisch bewezen infectie met SARS-CoV-2 t.t.v. overlijden. • Een verdenking op een infectie met SARS-CoV-2 t.t.v. overlijden. • De patiënt een infectie heeft doorgemaakt met SARS-CoV-2 en minder dan 14 dagen symptomvrij is. • De patiënt in de afgelopen 14 dagen in nauw contact is geweest met een persoon met een bevestigde infectie met SARS-CoV-2. Deze periode van 14 dagen kan worden verkort tot 10 dagen na blootstelling, als een PCR-test op of na dag 10 na het betreffende contact negatief was.
06-07-2020	Start uitname bot- en peesweefsel bij overledenen die alleen weefsel doneren.
13-05-2020	Start uitname huid en hartkleppen bij overledenen die alleen weefsel doneren.
23-04-2020	Start uitname oogweefsel bij overledenen die alleen weefsel doneren.
20-03-2020	Besluit om donatie van oogweefsel en hartkleppen weer op te starten, alleen bij orgaandonoren.
13-03-2020	Besluit om helemaal geen patiënten meer uit te nemen voor weefseldonatie.
12-03-2020	Besluit om alleen negatief geteste patiënten aan te nemen voor weefseldonatie.
02-03-2020	Extra vraag die het orgaancentrum bij weefseldonatie aan de anmeldend arts stelt: <ul style="list-style-type: none"> • Is er een reële kans dat patiënt geïnfecteerd is met het nieuwe coronavirus? Bijvoorbeeld door nauw contact met een patiënt met een bevestigde infectie of omdat de patiënt in de afgelopen 4 weken is teruggekeerd uit een risicogebied?
27-02-2020	Eerste bevestigde besmetting met COVID-19 in Nederland.
26-02-2020	Risicogebied uitgebreid met meerdere landen (volgens risicogebieden ECDC).
24-02-2020	Italië toegevoegd als risicogebied.
27-01-2020	Covid-19 aangemerkt als algemene contra-indicatie voor weefseldonatie. Een overleden patiënt wordt niet aangenomen voor weefseldonatie indien: <ul style="list-style-type: none"> • De patiënt een actieve of klinisch bewezen infectie heeft of een verdenking op infectie t.t.v. overlijden. • De patiënt minder dan 28 dagen voor overlijden in China is geweest. • De patiënt een infectie heeft doorgemaakt en minder dan 28 dagen symptomvrij is.

1.2. Raadplegingen

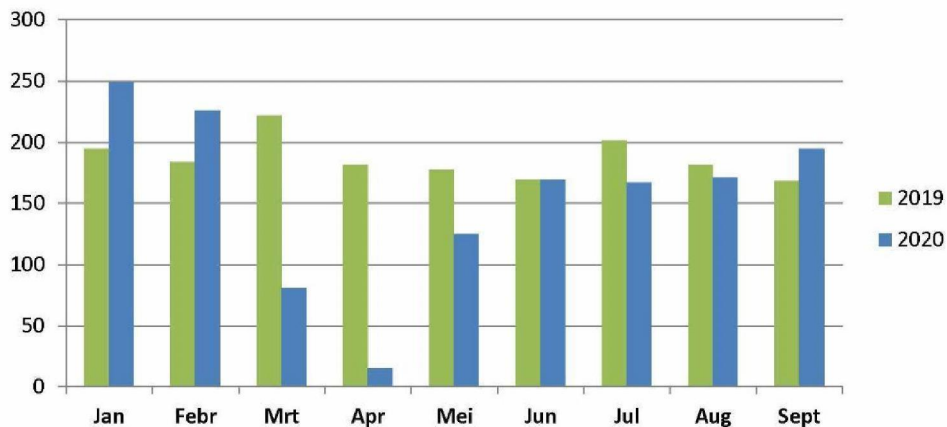
Voorafgaand aan weefsel- en orgaandonatie wordt het donorregister geraadpleegd. Het aantal potentiële weefseldonoren is groter dan het aantal potentiële orgaandonoren. Het aantal raadplegingen is dan ook sterk gecorreleerd met het aantal herkende potentiële weefseldonoren in Nederland. Onderstaande grafiek toont het verschil in het aantal raadplegingen van januari tot en met september vergeleken tussen de jaren 2019 en 2020. Vanaf maart is er een plotselinge daling in het aantal raadplegingen van het donorregister. Het aantal raadplegingen is vanaf mei weer gestegen. In september was het aantal raadplegingen weer nagenoeg gelijk met het aantal raadplegingen in 2019.

1.3. Geëffectueerde postmortale weefseldonoren

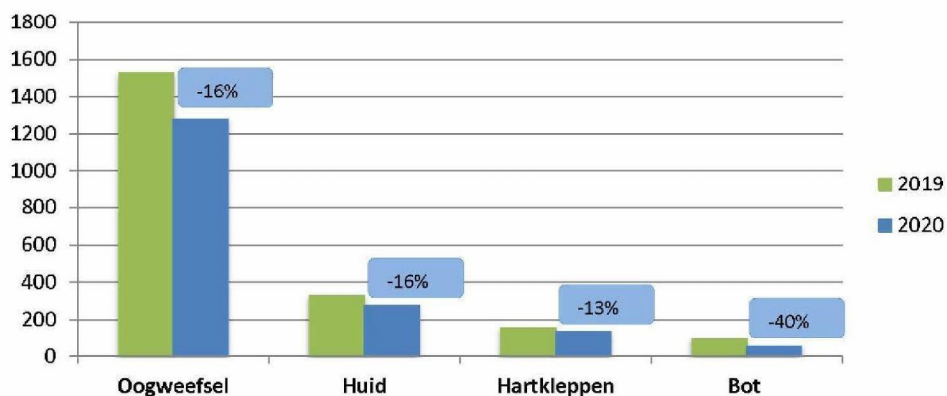
In de eerste periode van dit jaar waren er aanzienlijk minder postmortale weefseldonoren waarvan minstens één weefsel is uitgenomen en in de weefselbank is opgeslagen, dan in het jaar ervoor. In de periode voor de pandemie waren er gemiddeld 190 postmortale weefseldonoren per maand. Sinds begin maart de COVID-pandemie Nederland bereikte, nam dit aantal af. Het aantal postmortale weefseldonoren is in deze (her)opstartfase gestegen van 15 in april, naar 125 in mei 2020. Dit is een verschil van 30% ten opzichte van mei vorig jaar. In de zomermaanden is het aantal weefseldonoren verder toegenomen. In augustus en september was het aantal postmortale weefseldonoren weer rond het niveau als in dezelfde periode vorig jaar.

Aantal postmortale weefseldonoren in Nederland

In onderstaande grafiek staan het aantal postmortale weefseldonoren uitgezet per weefselsoort voor de maanden januari tot en met september. We zien dat de pandemie in absolute aantallen de meeste invloed heeft gehad op de oogweefseldonoren in vergelijking met dezelfde periode vorig jaar.

Aantal postmortale weefseldonoren per weefsel

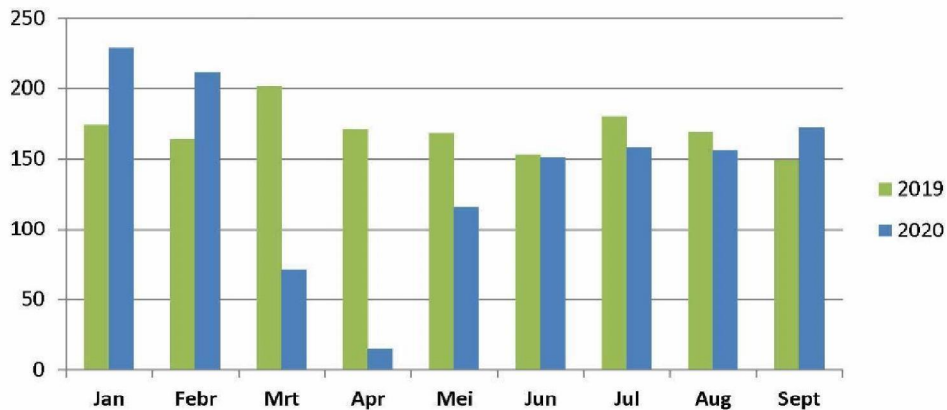

1.4. Postmortale weefseldonoren uitgezet per weefsel

Oogweefseldonoren vormen de grootste groep postmortale donoren. Qua absolute aantallen wordt daarom ook de grootste impact gezien door COVID bij postmortale oogweefseldonatie. In 2019 waren

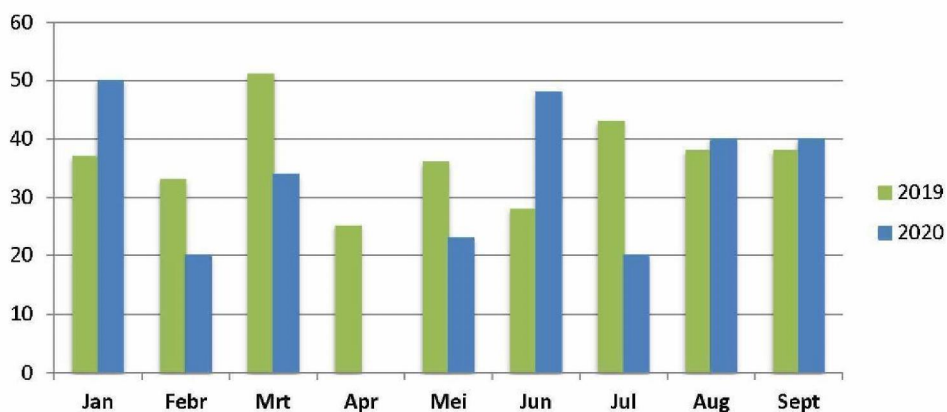
er gemiddeld 170 oogweefseldonoren per maand (gemiddelde van januari t/m september 2019). In maart 2020 was dit gezakt naar 71 donoren (afname van 59.7 %). In april was het aantal donoren verder gedaald naar 15 donoren (afname van 91.5%). Vanaf mei zien we dat dit herstellende is, met een verder stijging gedurende de zomermaanden. In september heeft deze stijging verder doorgezet, waarbij er nu met 172 donoren een toename van 15.4% te zien is in vergelijking met dezelfde maand vorig jaar. Het totale aantal weefseldonoren is niet op het niveau van vorig jaar. Momenteel is er tot en met de maand september een maand gemiddelde van 142 oogweefseldonoren per maand, dat is 16.4% minder dan in 2019 (142 versus 170).

Oogweefsel

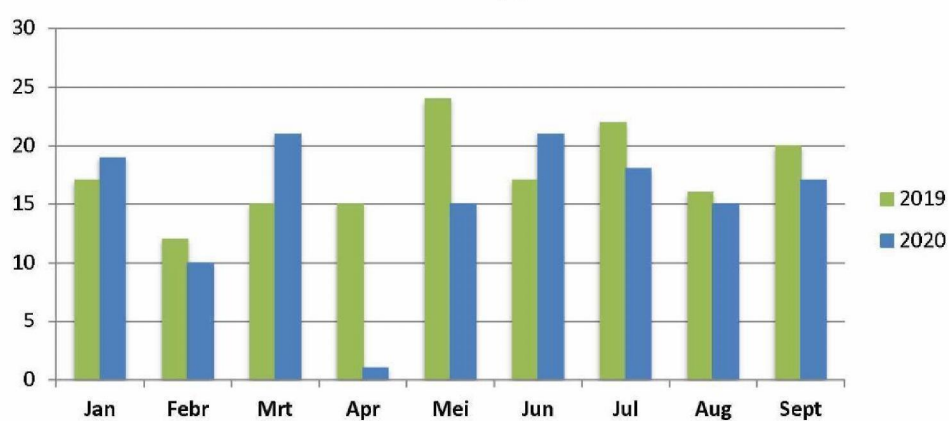

Voor de overige weefsels geldt dat de uitname gedurende een langere periode werd stopgezet. In de grafieken is zichtbaar dat er vanaf medio mei weer gestart is met de uitname van huid en hartkleppen. De uitname van bot- en peesweefsel is vanaf juli weer van start gegaan. Hierdoor loopt het aantal donoren voor met name botweefsel nog sterk achter bij de aantallen van vorig jaar.

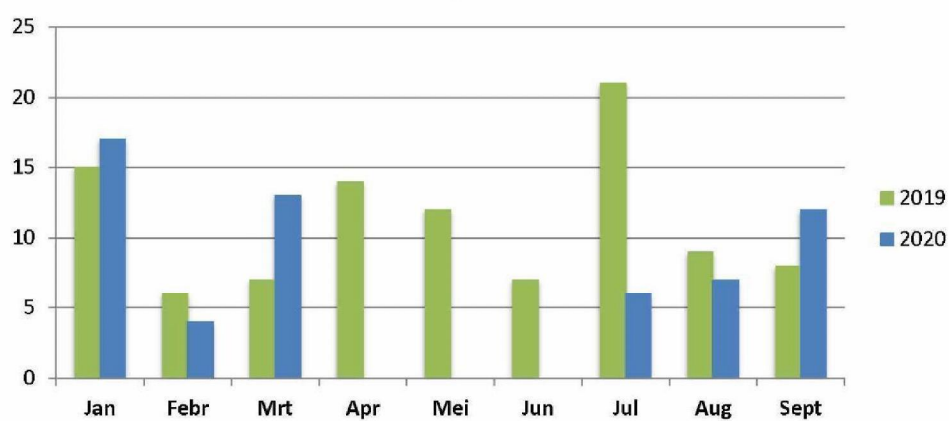
Huid

Hartkleppen

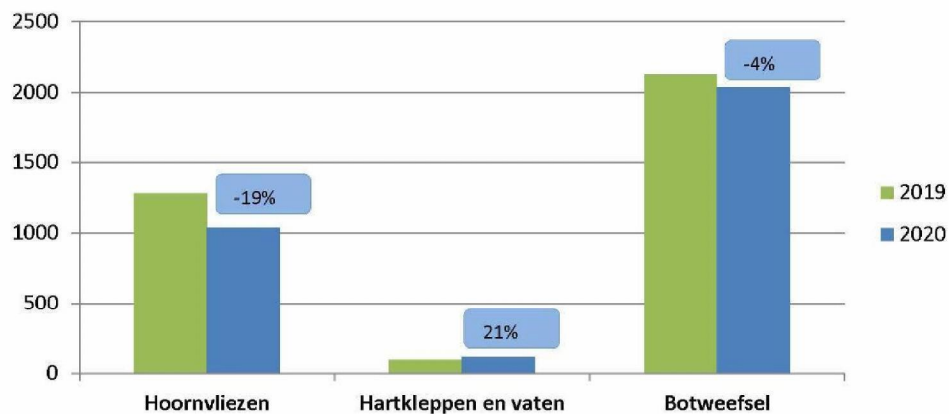
Bot- en peesweefsel

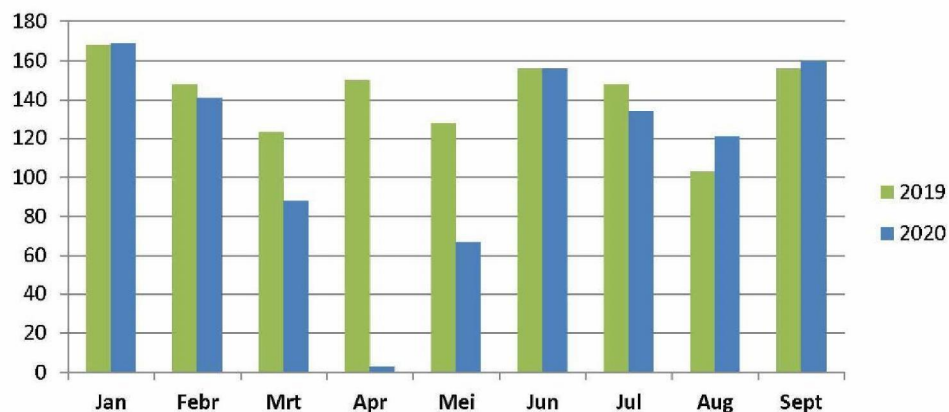
1.5. Weefseltransplantaties

In onderstaande grafieken is het aantal weefseltransplantaties in Nederland in de periode januari tot en met september vergeleken tussen de jaren 2019 en 2020. Hier is ook te zien dat de COVID-pandemie een afname van het aantal weefseltransplantaties tot gevolg heeft gehad. De grootste afname betreft het aantal corneatransplantaties, dat met 19% is afgenomen. De afname is het grootst in de maand april, waarin er 3 transplantaties plaatsvonden in vergelijking met 150 vorig jaar (verschil van 98%). In de zomermaanden is er een stijging te zien, waarbij het aantal corneatransplantaties (bijna) weer op hetzelfde niveau van vorig jaar. In augustus en september waren er meer corneatransplantaties dan dezelfde periode vorig jaar (respectievelijk 17.5% en 2.6%).

Aantal weefseltransplantaties in Nederland

Aantal corneatransplantaties

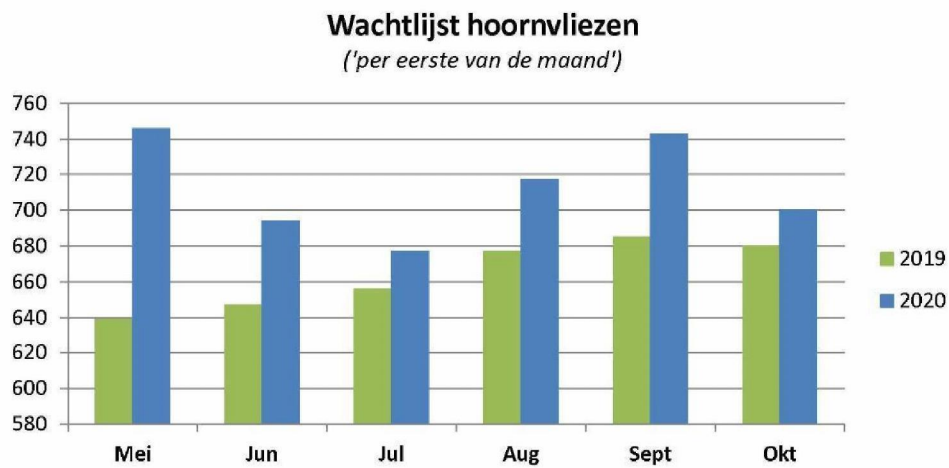

We geven het aantal transplantaties van de andere weefsels niet weer in deze rapportage, omdat die gegevens voor de NTS lastiger zijn te interpreteren. Ten eerste kunnen de overige weefsels langer worden bewaard dan de hoornvliezen, er is dus een voorraad (geweest) waar uit geput kon worden. Daarnaast zijn er voor deze weefselgroepen ook alternatieven, waardoor een afname van het aantal transplantaties niet perse zegt dat deze patiënten niet geholpen zijn. Voor hartkleppen en bot- en peesweefsel is het aantal transplantaties wel in de bijlage vermeld.

1.6. Wachtlijst hoornvliezen

De terugloop van het aantal hoornvliestransplantaties heeft zijn weerslag gehad op de wachtlijst. Het aantal patiënten op de wachtlijst staat weergegeven per eerste van de desbetreffende maand, en wordt vergeleken van 1 mei tot en met 1 oktober. Het aantal patiënten op de wachtlijst is al deze maanden hoger dan dezelfde maanden in 2019.

De terugloop van het aantal transplantaties is voornamelijk veroorzaakt door een tekort aan weefsel. De electieve chirurgie lag in dezelfde periode echter ook grotendeels stil. Bij de tweede golf zal de mogelijkheid om weefsel te transplanteren naar verwachting ook invloed hebben op het aantal transplantaties en een toename van de wachtlijst tot gevolg hebben.

1.7. Bijlage

Tabel 1: Aantal raadplegingen Donorregister per maand in Nederland

	2019	2020	Vershil
Januari	1343	1480	10.2%
Februari	1284	1275	-0.7%
Maart	1377	640	-53.5%
April	1234	211	-82.9%
Mei	1188	794	-33.2%
Juni	1109	981	-11.50%
Juli	1146	1010	-11.90%
Augustus	1116	1028	-7.9%
September	1090	1037	-4.9%

Tabel 2: Aantal geëffectueerde postmortale weefseldonoren per maand in Nederland

	2019	2020	Vershil
Januari	195	249	28%
Februari	184	226	23%
Maart	222	81	-64%
April	182	15	-92%
Mei	178	125	-30%
Juni	169	169	0%
Juli	202	167	-17%
Augustus	182	171	-6%
September	168	195	16%

Tabel 3: Aantal Nederlandse postmortale weefseldonoren per weefsel (januari t/m september)

	2019	2020	Vershil
Oogweefsel	1529	1279	-16%
Huid	329	275	-16%
Hartkleppen	158	137	-13%
Bot	99	59	-40%

Tabel 4: Aantal Nederlandse postmortale weefseldonoren per weefsel per maand

		Jan	Febr	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sept
Oogweefsel	2019	174	164	201	171	168	153	180	169	149
	2020	229	211	71	15	116	151	158	156	172
Huid	2019	37	33	51	25	36	28	43	38	38
	2020	50	20	34	0	23	48	20	40	40

Hartklep	2019	17	12	15	15	24	17	22	16	20
	2020	19	10	21	1	15	21	18	15	17
Bot- en peesweefsel	2019	15	6	7	14	12	7	21	9	8
	2020	17	4	13	0	0	0	6	7	12

Tabel 5: Aantal weefseltransplantaties in Nederland (januari t/m september)

	2019	2020	Vershil
Cornea	1280	1039	-19%
Hartkleppen	97	117	21%
Bot- en peesweefsel	2124	2038	-4%

Tabel 6: Aantal corneatransplantaties in Nederland per maand

	Jan	Febr	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sept
2019	168	148	123	150	128	156	148	103	156
2020	169	141	88	3	67	156	134	121	160
Vershil	0.59%	-4.7%	-28.4%	-98%	-47.7%	0%	-9.5%	17.5%	2.6%

Tabel 7: Aantal wachtlijstpatiënten voor corneatransplantatie in Nederland (per eerste van de maand)

Mei	2019	2020	Vershil
	639	746	16.7%
Juni	2019	2020	Vershil
	647	694	7.3%
Juli	2019	2020	Vershil
	656	677	3.2%
Augustus	2019	2020	Vershil
	677	717	5.9%
September	2019	2020	Vershil
	685	743	8.5%
Oktober	2019	2020	Vershil
	680	700	2.9%